מנא הני מילי. מסוס דכתיב בישראל קח נעי: **ואימא** לרבות הורתה ולידתה בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא. תימה דגבי חליצה דלעיל (יבמות דף קכ.) מוקמינן שמו בישראל לחין כאן לדין חליצה עד שיהא לזניו ואמו מישראל אלמא ממעטי מישראל מאי הורתו ולידתו בקדושה וכ"ת דהתם משום דהורתו שלא בקדושה לא מצינן למעוטי דמקרב בקדושה אי הכי מילקא נמי נילקי ומאה סלע נמי לשלם אמר קרא ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הורתה ולידתה בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הורתה ולידתה שלא בקדושה א"כ בישראל מאי אהני ליה אמר ר' יוסי בר חנינא המוציא שם רע על היתומה פטור שנאמר [2]ונתנו לאבי הנערה פרט לזו שאין לה אב מתיב ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר זבידא [3]ואם מאן יאמן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי הוא מותיב לה והוא מפרק לה בבא עליה ואח"כ נתיתמה רבא אמר [4]חייב ממאי מדתני אמי בתולת ישראל ולא בתולת גרים אי אמרת בשלמא כי האי גוונא בישראל מיחייב היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים אלא אי אמרת בישראל כה"ג פטור השתא בישראל פטור בגרים מיבעיא [5]אמר ריש לקיש [6]המוציא שם רע על הקטנה פטור שנאמר ונתנו לאבי הנערה נערה מלא דבר הכתוב מתקיף לה [7]רב אחא בר אבא טעמא דכתיב בה הנערה הא לאו הכי הוה אמינא אפילו קטנה [8]הא כתיב [9]ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה אבן בת עונשין היא אלא כאן נערה הא כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע תני שילא שלש מדות בנערה [10]באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה

גמ' מנא הני מילי. שהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה בסקילה: **ומאה.** וסקלוה כל אנשי עירה בחניכים ומתה והאי ומתה קרא יתירא הוא: **בישראל.** כי עמה נבלה בישראל[ג]: **מאן יאמן.** במפתה הכתוב מדבר דמלי למיכתב ואם יאמן ואם

גמ' מנא הני מילי אמר ר"ל דאמר קרא [1]ומתה לרבות הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה אי הכי מילקא נמי נילקי ומאה סלע נמי לשלם אמר קרא ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הורתה ולידתה בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הורתה ולידתה שלא בקדושה א"כ בישראל מאי אהני ליה אמר ר' יוסי בר חנינא המוציא שם רע על היתומה פטור שנאמר [2]ונתנו לאבי הנערה פרט לזו שאין לה אב מתיב ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר זבידא [3]ואם מאן יאמן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי הוא מותיב לה והוא מפרק לה בבא עליה ואח"כ נתיתמה רבא אמר [4]חייב ממאי מדתני אמי בתולת ישראל ולא בתולת גרים אי אמרת בשלמא כי האי גוונא בישראל מיחייב היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים אלא אי אמרת בישראל כה"ג פטור השתא בישראל פטור בגרים מיבעיא [5]אמר ריש לקיש [6]המוציא שם רע על הקטנה פטור שנאמר ונתנו לאבי הנערה נערה מלא דבר הכתוב מתקיף לה [7]רב אחא בר אבא טעמא דכתיב בה הנערה הא לאו הכי הוה אמינא אפילו קטנה [8]הא כתיב [9]ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה אבן בת עונשין היא אלא כאן נערה הא כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע תני שילא שלש מדות בנערה [10]באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה

סוקלין

המוציא שם רע על היתומה פטור בו'. תימה דתקשי ליה ממתני' דקתני הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה הרי זו בסקילה ואין לה פתח בית דין ולא מאה כסף משמע הא ישראלית גמורה לכוותה שאין לה אב ים לה מאה כסף ולעיל נמי תנן דגיורת פחותה מבת ג' ים לה קנס וי"ל דמוקי מתני' מליבא דר"ע דאמר לעיל (דף לח.) נערה שנתארסה ונתגרשה קנסה לעצמה ודריש אשר לא ארוסה לאביה הא ארוסה לעצמה וה"ג דריש לאחי האב הנערה הא אין לה אב לעצמה אבל ר' יוסי בר' חנינא דהכא אליבא דר"י הגלילי קאמר דפטור דכי היכי דדריש לעיל הא ארוסה אין לה קנס ה"ג דריש הכא לאחי האב הנערה הא אין לה אב אין לה קנס ורבא דפליג עליה סבר דאפי' לר"י הגלילי חייב מדתני אחי דדריש ליה מקרא ומסתבר ללא פליג שוב תנא אהאיהי דרשא והשתא פריך הכא רבי יוסי בר חנינא מדתני אם מאן יאמן לרבות יתומה לקנס דברי ר"י הגלילי וה"ג אין במכילתא גרס דברי ר' יוסי הגלילי ופריך מר' יוסי הגלילי אר' יוסי הגלילי לר' יוסי בר' חנינא וכן משמע בהדיא בירושלמי דר' יוסי בר' חנינא אליבא דר' יוסי הגלילי קאמר לה ומתני' כר"ע ופריך נמי מלרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי ומשני נמי כדמשני הכא אבל התם קאמר מילתיה ללחוש ומפרש ולא מצינו למימר הכי אלא כאן בנערה שנתפתתה ולא בתולת גרים. ופ"ת אמאי מיצטריך אם מאן יאמן לרבות יתומה מבתולת ישראל נפקא דווקא את גריס ולמאי דפ"ה ליתומה לאו מרבויא משמעא ניחא ורבה לרבא"ש דאי לאו דמרבינן יתומה ממאן יאמן לא הוה דרשינן בתולת ישראל ולא בתולת גרים את גריס אלא ליתומה מחריתי כיון דמשום הא גריס לא צריך קרא דמוכחא מהאי טעמא דנערה נפקא ולא היה סברא לומר דלא מיצטריך קרא אלא לדיוקא הא יתומה הא ישראל יש לה קנס אבל התם דמרבינן יתומה ליה לן למעוטי מלאחי הנערה הא גריס דדרשינן שפיר בתולת ישראל ולא בתולת גרים: **הא** לאו הכי ה"א אפילו קטנה והכתיב ואם אמת היה. נראה לר"י דלא בעי רב אחא למילף קנס ממיתה דכל היכא דלא מחייב מיתה לא מחייב קנס ולא בעי למימר נמי הואיל וקרא לחיובי גדולה כל דיניו שבפרשה אין נוהגין אלא בגדולה אלא הכי פריך טעמא דכתב רחמנא נערה בה"א הא לאו הכי ה"א אפילו קטנה במשמע והיינו משום דכיון דלא כתיב ה"א ניטל משמעות נערה דמשמע דווקא גדולה והא כתיב אם ממת וגו' וקטנה לאו בת עונשין היא ופ"ה כתב נערה מסר אלמא משום מסרון ה"א אינו מבוטל משמעות נערה דהוי גדולה והשתא לא קשה מידי לרבנן[ה] מנא להו דמחייבי סקילה בבא על הקטנה והא קרא בבא עונשין מייתי דהא הכא לא בעי למעוטי קטנה מקנס משום דקרא בבא עונשין מייתי אלא אפי' כדפרישית ולא תקשי נמי אמאי מיצטריך בתולת ישראל מיפוק ליה מבישראל דגבי סקילה דהא לא ילפינן מהדדי: **הא** כל מקום שנאמר נער אפי' קטנה במשמע. ור"מ נמי הוה דריש הכי אי לאו משום דלו מהיה לאשה בדיעבד לעיל (דף מ:) במהוה עלמה ופ"ת הואיל ומשתבר למדרש דכל מקום שנאמר נער במשמע כרבנן נימא לר"מ דווקא בתולת ומפתה דגלי קרא גלי אבל בכל מקום נדרוש דלפילו קטנה במשמע ומור"י דהיינו טעמא דר"מ דאי דווקא לאחת ומפתה אחת קרא דולו תהיה לאשה ליכתוב בהו נערה אלא למה לי כמו במועיה שם רע וה"ק כאן נערה הא בכל מקום כו' ומדכתיב לו תהיה לאשה במהוה עלמה בא ללמד דבכל מקום שנאמר נער כמו הכא במהוה עלמה מייתי: אמר

מנא הני מילי. מסוס דכתיב בישראל קח נעי: **ואימא** לרבות הורתה ולידתה בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא. תימה דגבי חליצה דלעיל (יבמות דף קכ.) מוקמינן שמו בישראל לחין כאן לדין חליצה עד שיהא לזניו ואמו מישראל אלמא ממעטי מישראל מאי הורתו ולידתו בקדושה וכ"ת דהתם משום דהורתו שלא בקדושה לא מצינן למעוטי דמקרב בקדושה אי הכי מילקא נמי נילקי ומאה סלע נמי לשלם אמר קרא ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הורתו ולידתו בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הורתה ולידתה שלא בקדושה א"כ בישראל מאי אהני ליה אמר ר' יוסי בר חנינא המוציא שם רע על היתומה פטור שנאמר [2]ונתנו לאבי הנערה פרט לזו שאין לה אב מתיב ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר זבידא [3]ואם מאן יאמן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי הוא מותיב לה והוא מפרק לה בבא עליה ואח"כ נתיתמה רבא אמר [4]חייב ממאי מדתני אמי בתולת ישראל ולא בתולת גרים אי אמרת בשלמא כי האי גוונא בישראל מיחייב היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים אלא אי אמרת בישראל כה"ג פטור השתא בישראל פטור בגרים מיבעיא [5]אמר ריש לקיש [6]המוציא שם רע על הקטנה פטור שנאמר ונתנו לאבי הנערה נערה מלא דבר הכתוב מתקיף לה [7]רב אחא בר אבא טעמא דכתיב בה הנערה הא לאו הכי הוה אמינא אפילו קטנה [8]הא כתיב [9]ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה אבן בת עונשין היא אלא כאן נערה הא כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע תני שילא שלש מדות בנערה [10]באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה

סוקלין

המוציא שם רע על היתומה פטור בו'. תימה דתקשי ליה ממתני' דקתני הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה הרי זו בסקילה ואין לה פתח בית דין ולא מאה כסף משמע הא ישראלית גמורה לכוותה שאין לה אב ים לה מאה כסף ולעיל נמי תנן דגיורת פחותה מבת ג' ים לה קנס וי"ל דמוקי מתני' מליבא דר"ע דאמר לעיל (דף לח.) נערה שנתארסה ונתגרשה קנסה לעצמה ודריש אשר לא ארוסה לאביה הא ארוסה לעצמה וה"ג דריש לאחי האב הנערה הא אין לה אב לעצמה אבל ר' יוסי בר' חנינא דהכא אליבא דר"י הגלילי קאמר דפטור דכי היכי דדריש לעיל הא ארוסה אין לה קנס ה"ג דריש הכא לאחי האב הנערה הא אין לה אב אין לה קנס ורבא דפליג עליה סבר דאפי' לר"י הגלילי חייב מדתני אחי דדריש ליה מקרא ומסתבר ללא פליג שוב תנא אהאיהי דרשא והשתא פריך הכא רבי יוסי בר חנינא מדתני אם מאן יאמן לרבות יתומה לקנס דברי ר"י הגלילי וה"ג אין במכילתא גרס דברי ר' יוסי הגלילי ופריך מר' יוסי הגלילי אר' יוסי הגלילי לר' יוסי בר' חנינא וכן משמע בהדיא בירושלמי דר' יוסי בר' חנינא אליבא דר' יוסי הגלילי קאמר לה ומתני' כר"ע ופריך נמי מלרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי ומשני נמי כדמשני הכא אבל התם קאמר מילתיה ללחוש ומפרש ולא ממאי דפ"ה ליתומה לאו מרבויא משמעא ניחא ורבה לרבא"ש דאי לאו דמרבינן יתומה ממאן יאמן לא הוה דרשינן בתולת ישראל ולא בתולת גרים את גריס אלא ליתומה מחריתי כיון דמשום הא גריס לא צריך קרא דמוכחא מהאי טעמא דנערה נפקא ולא היה סברא לומר דלא מיצטריך קרא אלא לדיוקא הא יתומה הא ישראל יש לה קנס אבל התם דמרבינן יתומה ליה לן למעוטי מלאחי הנערה הא גריס דדרשינן שפיר בתולת ישראל ולא בתולת גרים: **הא** לאו הכי ה"א אפילו קטנה והכתיב ואם אמת היה. נראה לר"י דלא בעי רב אחא למילף קנס ממיתה דכל היכא דלא מחייב מיתה לא מחייב קנס ולא בעי למימר נמי הואיל וקרא לחיובי גדולה כל דיניו שבפרשה אין נוהגין אלא בגדולה אלא הכי פריך טעמא דכתב רחמנא נערה בה"א הא לאו הכי ה"א אפילו קטנה במשמע והיינו משום דכיון דלא כתיב ה"א ניטל משמעות נערה דמשמע דווקא גדולה והא כתיב אם ממת וגו' וקטנה לאו בת עונשין היא ופ"ה כתב נערה מסר אלמא משום מסרון ה"א אינו מבוטל משמעות נערה דהוי גדולה והשתא לא קשה מידי לרבנן[ה] מנא להו דמחייבי סקילה בבא על הקטנה והא קרא בבא עונשין מייתי דהא הכא לא בעי למעוטי קטנה מקנס משום דקרא בבא עונשין מייתי אלא אפי' כדפרישית ולא תקשי נמי אמאי מיצטריך בתולת ישראל מיפוק ליה מבישראל דגבי סקילה דהא לא ילפינן מהדדי: **הא** כל מקום שנאמר נער אפי' קטנה במשמע. ור"מ נמי הוה דריש הכי אי לאו משום דלו מהיה לאשה בדיעבד לעיל (דף מ:) במהוה עלמה ופ"ת הואיל ומשתבר למדרש דכל מקום שנאמר נער במשמע כרבנן נימא לר"מ דווקא בתולת ומפתה דגלי קרא גלי אבל בכל מקום נדרוש דלפילו קטנה במשמע ומור"י דהיינו טעמא דר"מ דאי דווקא לאחת ומפתה אחת קרא דולו תהיה לאשה ליכתוב בהו נערה אלא למה לי כמו במועיה שם רע וה"ק כאן נערה הא בכל מקום כו' ומדכתיב לו תהיה לאשה במהוה עלמה בא ללמד דבכל מקום שנאמר נער כמו הכא במהוה עלמה מייתי: אמר

כיתומה היא. א"א בשלמא בישראל כה"ג מחייב ולאו דוקא אביה היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים. אלא אי אמרת בישראל פטורים גרים מיבעי' אלא לאו ש"מ בישראל חייב ואע"פ שבא עליה בעודה יתומה ואביה לאו דוקא כדרבינן ממאן יאמן: והלכתא כרבא ומתני' דתנן שהיתומה חייב והמפתה פטור אע"פ שבא עליה בעודה יתומה:

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ג מהל' נערה הל"ח סמג עשין נה טור אה"ע סי' קנו:
כג ב מיי' שם הל' ג סמג עשין קח קכ:
כד ג מיי' פ"ג מהל' מיאוסי ביאה הל"ט:

תוספות רי"ד

מנה"מ. פי' דהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה שהיא בסקילה. ארי"ף דא"ק ומתה. פי' מריבוי דקרא דסגי לה בהכי וסקלוה כל אנשי עירה באבנים ומתה קרא יתירה הוא למידרש ולרבות זו שהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה: א"ה מילקי נמי לילקי ומאה סלע נמי לישלם. פי' כיון דמרבה ליה לסקילה לירבי ליה למלקות. שאם אינו אמת מלקין אותו כדכתיב ויסרו אותו דהיינו מלקות: א"ק ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הו"ל בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הו"ל שלא בקדושה א"כ בישראל מאי מהני ליה. כלומר מאי ממעט: א"ר יוסי בר' חנינא המוציא ש"ר על היתומה פטור שנאמר ונתן לאבי הנערה פרט לזו שא"ל אב. ואי קשיא מרשות האב והיכי כתב רחמנא ונתן לאבי הנערה. י"ל לאו דליהוי דידיה אלא שיעשה מהן סגולה לבתו שלא יזכה בהן בעלה: מתיב ריב"א ואם מאן יאמן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר"י בר יהודה. פי' מדמצי למיכתב ואם יאמן דסגי ליה בהכי עכשיו וכתב ואם מאן יאמן. משמע בין אביה קיים וממאן בין שמת אביה והיא ממאנת שאינה רוצה להנשא לו כסף ישקול והאי דכ' ונתן לאבי הנערה לאו דוקא אלמא יש קנס ליתומה וה"ה גבי מוציא שם רע אביה לאו דוקא ואי קשיא והא האי קרא במפתה כתיב והיכי מצינן לרבויי יתומה לקנס. והתנן בפירקין דלעיל יתומה האונס חייב והמפתה פטור. דכיון דא"ל אב וקנסה לעצמה אוחילה אוחלתיה גביה שנתרצית לו. י"ל האי דמרבה יתומה לקנס לאו במפתה דוודאי אין קנס ליתומה מפותה ולא רבה אלא במקום הראוי להיות דהיינו באונסה ואע"ג דקרא במפותה כתיב הא גמרי מהדדי אונס ממפתה: הוא מותיב לה והוא מפרק לה. בבא עליה ואח"כ נתיתמה. פי' לעולם מוציא שם רע על היתומה פטור והאי דמרבה לה להאי יתומה בין בקנס בין בהוצאת שם רע ממאן יאמן בבא עליה בעוד שאביה קיים וקודם שעמד בדין נתיתמה והואיל והיה לה אב משעת ביאה אינה כשאר יתומות ויש לה קנס והכי נמי מפרשה יתומה דמתני' ואפ"ה המפתה פטור כיון דלדידה הוי ולא מכח אב קא ירתא דאילו הוו מכח אב הוו ירתין אחיה ולא היא: ורבא אמר חייב מדתני ר"א בתולות ישראל ולא בתולות גרים פי' כגון שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה והא בתולת גרים

תורה אור השלם

1. וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָ אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וְסִקְלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: דברים כב כא
2. וְנָתְנוּ אותו מָאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: דברים כב יט
3. אִם מָאֵן יִמְאַן אָבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר הַבְּתוּלֹת: שמות כב טז
4. וְאִם אֱמֶת הָיְתָה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים לַנָּעֲרָ: דברים כב כ

גליון הש"ס

גמ' הא כתיב ואם אמת. עי' תוס' סנהדרין ח ע"ב ד"ה והכיון:

מוסף רש"י

המוציא שם רע על הקטנה. לפ שמפתי לנתן בתולים, פטור. דומיגמו מומו מפה כסף ונתנו לאבי הנערה, מלא כתיב (לעיל מ:). **אלא כאן בנערה.** הא דכתיב בנערה מלא לאו לגלויי עליה אתא אלא על כל מקום שנאמר נער אפי' קטנה ויליף הכי כאן שאי אפשר בלא מלא בנערה מלא ולגלמך כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע (לעיל מ:).

א) נעיל מ:, ב) [נעיל מ:], ג) [דברים כב], ד) כפ"ל ליתא דמגלי, ה) [ולפי' ל"ל דלא שמועלן כי יהודה דהתם היתה אמו מיגרלת דבישראל ואע"ג דלא מיצטריך לגלוי מישראל. מ"ר], ו) [אבל ק"ק דכי פריך מי הכי מילקא נמי ליקני ומאה כסף לשלם הוי ליה לשנויי מיד דמצטולת ישראל נפקא לן מהכא דלא מיצטריך לגלוי מישראל. מ"ר], ז) [ומיהו לעיל משמע דלא דריש ר"ע הא מורכה אין. מ"ר], ח) [בסנהדרין סו:].